

РУСЛАН

«Вирнеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш. Бо руске ми серце і віра руска.» — З Руславовх псалмів М. Шашкевича

Передплата
 за «РУСЛАНА» вносять:
 в Австрії:
 на цілий рік . . . 20 кор.
 на пів року . . . 10 кор.
 на чверть року . . . 5 кор.
 на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:
 на цілий рік: зі щоденною
 висилкою 7 доларів, або 12
 рублів; з висилкою двічі
 в тижні 5 1/2 долара, або 10
 рублів; з висилкою що субо-
 ти 4 1/2 долара, або 9 рублів.
 Поодинокі числа по 10 сот.

Телефон Редакції ч. 1484 — Конто почт. щадниці ч. 98.704.

Виходить у Львові що дня
 крім неділь руских свят
 о 5 1/2 год. по полудні.
 Редакція, адміністрація
 експедиція «Руслана» при
 ул. Осоліньских ч. II. партер
 (фронт від ул. Тихої). Експе-
 диція місцева в Агенції
 Соколовского в пасажі Гав-
 яна.

Рукописи звертає сядиш-
 на попереднє застереженє.—
 Рекламні неопечатані є
 вільні від порта. — Оголо-
 шеня звичайні приймають
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надісланім» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні донесеня по 30 сот.
 від стрічки.

Голос соціалдемократа про політику українсько-руського клубу парламентарного.

(Кінець).

„Політика клубу, пише дальше п. Диямавд, ведена спершу п. Романчуком, а тепер п. Костем Леницьким, визначала ся незвичайною хиткістю. Одного дня подивлялися всі радикілізм Українців, їх рішучість і безглядність, котра протягом другого дня на зачудованє всіх робила місце незвичайній підлеглости. Питанє, чого хотять властиво Русини, так довго займало парламент, аж поки хиткість їх тактики не викликала повної рівнодушности на сю справу.

„В перших днях життя нового парламенту пос. Бачинський викликав сензацію, поломавши лавку і кинувши кусень дубової дошки на президента. Ся подія могла бути політичною подією, виразом розпуки пригнобленого народу, могла мати яко така політичні послідовности, але того самого дня пос. Бачинський оправдував ся, що не мав наміру вдарити президента, що то нещасливий випадок, отже не розпука і не страшне положенє народу. Якийсь час опісля постановили Русини співом запротестувати проти іменованя мабуть Дулемби міністром. Дулемба представив ся палаті без музики, а в тиждень опісля були ми без очевидного поводу слухачами концерту під батуюю Трильовського.

„Не маю під рукою стенографічних протоколів, але кожної хвилі можна перекопати ся, що колинебудь правительство було в клопоті, народні демократи рускі абсентували ся в дуже значнім числі. Одночасно в промовах жалоби на гнобленє того правительства, на податливість сурвоти шляхти ітп.

„Зміняло ся політичне положенє, змінялися відносини правительства до різних стороництв і до Поляків, однак зміняла ся хиткість тактики руских народних демократів, яка перечила власним словам і власному мнимому становищу. Часто здавало ся, що якийсь плян, якась умова з правительством єсть поводом незрозумілої впрочім прояви, але все оптимісти зустрінули ся з заводом; раговано правительство, декомплетовано опозицію от так, щоби не сердити правительства, а не зривати з опозицією.

„Рускі народні демократи підчеркують свій суспільний радикалізм. Але скоро якась реформа стає зависимою від їх голосів, можна бути певним, що будуть голосувати з польскою, чеською і німецькою буржуазією. Недавно коли в палаті хотіли змінити ухвалу комісії, яка обезпечувала тесельских робітників від вилрадку, рускі народні демократи найшли ся зовсім несподівано в світлі на великокапіталістичнім боці, коли тимчасом тут розходило ся в значній часті о руских мужиків. Правительство гнобить, правительство кривдять, але може все числити на поміч гноблених руских народних демократів.

„Міг би я таких випадків начислити без кінця, але більше знаменним не буде жаден, як поведене посла Будзиновського на останнім засіданю субкомітету фінансової комісії. Було се в кілька день після подій на львівським університеті, котрих одним з головних виновників є правительство на погляд української суспільности. Правительство в фінансовій комісії не мало більшости, супроти рівности голосів рішав п. Будзиновський, можна отже було правительству нанести головне пораженє в області дражливій нових податків. Коли розходило ся о підвищенє minimum естрованя вільного від податку з 1200 на 1600 корон, п.

Будзиновський голосував з правительством, бо пільга, як говорив, вийшла би в користь міст. А коли голосовано над іншими податковими пільгами, за якими був заявив ся пос. Будзиновський, представник руских народних демократів вийшов із салі і дав тим способом спротиву предсідникови диримувати в користь правительства.

„Друга справа, в котрій укр.-руский клуб зробив правительству велику прислугу, була справа каналів. Правительство гляділо пильно союзників. Відрочене будови каналів з огляду на війскові видатки містило в собі для правительства справдешню небезпеку. Аж ось укр.-руский клуб, без чього небудь визваня, без винагорода, очевидно без заключеня якої небудь умови, станув по стороні правительства, не використавши тої знаменитої для себе нагоди придбання народних уступок чи то від правительства, котре бажало привднати Русинів для себе проти каналів, чи то від польского кола, котре гляділо союзників для будови каналів.

„Легко отже се зрозуміти, що того рода тактика не може бути успішна і користна для руского народу і що безуспішність руского народу в значній часті спадає на руских народних демократів.

„Війско ведене злими генералами програє біт у війні мимо сирзедливої еврави.

„Признаю і жалую того, що сумні події на університеті дали польским народним демократам знамениту нагоду відвернути увагу і прилюдне невдоволенє від занапащеня інтересів краю через їх політику, але кожний признати мусить, що українські народні демократи не менше зручно використали потрясаючу подію для відвернення уваги руского народу від убийчої своєї неспосібности політичної. Польска суспільна демокрація одну з перших своїх задач бачить в критиці свого міщанства і в боротьбі

О. П. А. Шеган (P. A. Sheehan).

Мій новий сотрудник.

Оповіданє із записок ірландського парозга.

Переклав Володимир Держирука.

(Дальше).

— Так. Його прихід — се моя одинока потіха. Приходить два а часом три рази тижнево. Приводив також панну Кампін. Добра панна приходить до мене що дня, читає зі мною цілими годинами і приносить мені цвіти. Дивить, отче, сі фіялки і конвалії від неї. Часом приходить з нею якийсь пан, сідає біля мене, в часі розмови дає мені дивні питання, а всі про Бога: що я думаю, що роблю. Не розумію сего, та від часу, коли о. Летбі сказав мені, що в тім є якась тайна і то на славу а не на шкоду Бога, я цілком спокійна і говорю: да будет воля твоя! Часом, коли погадаю, до чого я дійшла, упадаю на дусі.

— Отже — кажу, бо якась ясність была на мене з того оповіданя, — чи ти цілком віддала ся волі Божій, чи ні, дитинко?

— Ох, так! Я є цілком щаслива; а знов мама так журить ся, що тільки задля неї бажая здоровлє відзискати. Гадаю — як говорить о. сотрудник — що оживало мене щось страшнішого а тільки Господь у своїм милосердію, зіслав на мене спасенє.

— Велика правда, моя дитино. А скажи мені, чи сей чужий пан не просив тебе, щоби ти за него молила ся?

— Так, отче; в початку не хотіла я сего робити; та о Летбі сказав мені, що се мій обовязок. Тому що дня відмовляю за того пана чотки. А коли останній раз був у мене, сказав, до мене:

— „Скажи мені, Аліцє, щирю правду. Чи дійсно чувеш ся щасливою, що тебе се стрінуло?“

Хвилинку сумнівала ся я а коли глянула на Христові рани, одвітила; „Так“. А він знов спитав: „Чи віриш, що Господь поверне тобі красу і учинить тебе стократ красшою в небі за се, що ти тут на землі перетерпіла?“ — „Так“. — „Аліцє, дитинко, чи будеш молити ся горячо за мене, дуже горячо?“ — „Буду“. — Опісля відійшов дуже урадуваний. Сі хвилі є щасливі для мене, коли мене захопить така ревігнація і думаю, що Бог уживає мене для мудрих Своїх намірів. Нехай буде Його свята воля! А коли я є лиха, нещаслива, нужденна, тоді питаю сама себе: „Пощо се Господь допустив? чому? Раз навіть сказала я до Пречистої, коли гляділа на мене так холодно і поважно.. сказала..

— Шож ти сказала, моя дитино?

— Сказала: Колиб дідусь Дан був тут, то він не допустив би, щоб Ти мені се зробила!

І розсміяла ся із своєї наївности і дитинства.

— А се ще не кінець. Нікому крім вас і мами, не говорила я, що вже ціле мое тіло криють рани. Кілька днів тому говорив лікар, що конечна операция, та ви, отче, не допустите до сего.

В тоненьких своїх пальчиках крутила гудзик мойого рукава і благально гляділа на мене.

— Ні, моя дитино, не допущу до операції, бо вона була би понад твої сили, та будь доброї волі: побачиш, що все скінчить ся добре, пересвідчиш ся, як любить тебе наш Господь і Пречиста Його Мати. Скажу тобі ще більше дівонько. Чи пригадуєш, як то святі угодники Божі благали, щоби їх Бог допустом покарав?

— Пригадую собі, дідусю Дане.

— А чи пригадуєш собі святі невісти, що носили знаки ран нашого Спасителя?

— Пригадую, дідусю Дане.

— Добре. Ти одною з них. Наш Господь взяв тебе в своє посіданє. Будь здорова. Від тепер бачити меш мене тут що дня, та моли ся, моли ся, дитино. Добре?

— Добре, дідусю Дане; а прийдете завтра?

А я таки був на себе лихий.

— Справді, пані Мойлен — сказав я при відході — не подобає ся мені се, що ви не потрудили ся до мене, щоби повідомити мене про недугу доньки.

(Дальше буде).

о права польського пролетаріату серед польської суспільності; в тім значінні польського соціалізму і додатна його діяльність в народнім розвитку. Українські соціалдемократи підуть тою самою дорогою — іншою для соціалістів нема.

Таку критику політики українсько-руського клубу в державній раді подав посол соціально-демократичний Дияманд, котрий мав нагоду зблизка приглядати ся тактиці і діяльності українських народних демократів, а критика ся тим більше болюча для клубу, що походить з того табору, на котрий рускі народні демократи чи слили як на своїх союзників.

Не послідовність політики укр. руского клубу і вїхиткість се найслабші сторони, на котрі вказує справедливо пос. Дияманд і саме тою послідовністю, тою хиткістю підкопав укр. руский клуб своє становище посеред парламентарних сторонництв, котрі спершу відносили ся з великим поважанєм до укр. руского клубу, бачили в нїм можливого поважного союзника, що може заважити при рішаню справ нераз у вельми скрутих для правительства хвилях, а доказом того заходи і змаганя з боку ріжних парламентарних сторонництв, щоби укр. руский клуб приєднати для сего або того союзу. Колиж перегадом при ріжних, важних нагодах (на деякі з тих вказує п. Дияманд) виявило ся, що укр. руский клуб нераз від острої опозиції без ніякої важної причини зовсім несподівано переходив на противний бік, або також відвортно, тоді парламентарні сторонництв перестали з ним числити ся яко з можливим союзником і таким способом укр. руский клуб опинив ся на становищі зовсім відокремленім і не тільки не осягнув значіння язичка при вазї, на що числили рускі послі і днешнікарі перед виїздом до Відня на першу сесію „народного парламенту“, але взагалі парламентарні сторонництв перестали з ним числити ся і звертати на него увагу, а тим самим втратив те поважанє і значінє, яке спершу мав з почином першої сесії народного парламенту.

Такого відокремленя укр. руского клубу в державній раді посеред парламентарних сторонництв не могло очевидно не добачити також правительство і оно також перестало числити ся з ним і з его домаганями і з его погрозами. А сї погрози тим менше викликували вражінє, що подібно, як і посол Дияманд виказує в своїй передовиці, були ослаблені неточністю і пересадю даних виказуваних з нагоди якоїсь обговорюваної події чи то в промовах, чи в запитах до правительства звернених. Зовсім отже зрозуміло, що вислід такої політики, прк таким становищі відокремленім, при таким обниженю значіння і поваги клубу не може бути инший, як безуспішність, що виявила ся в ріжних домаганях укр. руского клубу а між тим також в університетській справі.

Справедливо вказує пос. Дияманд на се, що укр. руский клуб не умів вихіснувати свого становища навіть в таких обставинах, де голоси его або один навіть голос руского посла міг рішати якусь важну для правительства справу і при такій нагоді висіднати від правительства якесь важне для руского народу придбанє або польске коло приневолити до якихсь уступок і для того навіть в таких важних хвилях виходив з порожними руками. Тимто пос. Дияманд вельми різко критикує провід політики укр. руского клубу, закидаючи єму *zabójezú nieudolność polityczną*.

На останку своєї передовиці з нагоди університетських подій вказує пос. Дияманд на се, що сї події дали всеполякам (польским народним демократам) знамениту нагоду відвернути увагу і прилюдне невдоволенє від занпащеня інтересів краю всепольскою політикою, але додає при тім, що й українські народні демократи не менше зручно використали сю подію для відвернення уваги руского народу від своєї убийчої політичної нездарности.

І тут справді треба признати, що політична тактика укр. руского клубу і тактика керманічів української молодежи університетської звертає воду на млин всепольских політиків здинених з Подоляками, помагає інтересам тих рішучих противників оправданих домагань і потреб руского народу. Досить пригадати ячну демонстрацію проти кс. Фялка, котрою покористували ся дуже радо всеполяки і Подоляки, щоби ударемнити запавшу вже на передодні ухвалу польского кола соймового в справі заведеня рускої гімназії в Станіславові і відрочити її на довший час. Так само і по сумних університетських подіях останних п. Гломбінський і всепольскі і подоляцкі часописи зтирали руки і злорадно кликнули: тепер не може бути мови про які небудь переговори і умови в справі укр. руского університету, бо не можна допустити до вимушуваня таким некультурним способом яких небудь уступок. Але не досить того. Всеполяки й Подоляки покористували ся сими сумними подіями університетскими, щоби ударити на краєве правительство і виступили з докорами, що всему тому розладови і анархії, як висловив ся орган Подоляків *Gazeta Narodowa* і рівночасно й всепольске *Slowo*, винна уступчива в користь Українців політика намісника д-ра Бобжиньского, а Прикарпатская Русь і Галичанинъ вто ували і підбаговували всепольским і подоляцким часописям.

Не чули ся отже керманічі української молодежи, як они загребали Всеполякам і союзним з ними найбільшим противникам всіх руских домагань, Подолякам, жар своїми руками, як піддержали сильно всепольску і подоляцку політику, котра вже стояла перед напором правительства, що треба буде в університетській справі зробити Русинам якісь уступки. Події на університеті прийшли їм в пору і они могли правительству вказати на те, що супроти сих подій неможливі ніякі уступки.

Алеж не чули ся також керманічі укр. руского клубу і укр. рускої політики, як они резолюціями на вічу в *Нараєві* пособляють всеполякам і Подолякам, котрим так на заваді стоїть намісник др. Бобжиньский і не тямлять, що не німецький намісник засїв би на тім місци, котре Всеполяки і Подоляки радїб бачити вже раз опорожненим, до чого їм помагають наші москвичі, а за ними укр. народні демократи, але готовить ся на нїм засїсти виховуваний в третім поколіню *der schlaue Argentinier*, котрий знаменним способом *ako der lachende Erbe* явив ся був у Львові зараз після університетських подій, подібно, як злітають ся круки, коли заносить де падлиною. Виходять зовсім змаганя нараївского віча на те, що той, що *das Gute will, stets Böses schafft*.

Руска суспільність справді вже була нетерпелива, що по так довгих змаганях, по таких значних жертвах також і матеріяльних, університетска справа мимо кільк раз повторюваних послами наглих внесень і промов в справі укр. руского університету, справа не тільки не поступає вперед, але стає безвиглядною. Тимто поворот послів з літної сесії з порожними руками міг би був стати для них вельми скрутих. Але, як влучно вказує пос. Дияманд, зручно вихіснували они останні події, щоби відвернути увагу народу від безуспішности їх політики. І тут прийшли їм з підмогою також ті, що ухвалювали резолюції на усуненє релігії із школи, на знесенє богословского виділу яко ненаукової і вспятної інституції — оповіщуючи червоними плякатами без хреста поминальні богослуженя за нещасливу жертву останних подій, а добродушна руска суспільність під вражінєм першої хвилі, не розібравши спокійно ціли сих заходів, пішла за тим покликком і на зазив тих, що не знають віри, Церкви і релігії, що дома-

гають ся усуненя всего того, що соромлять ся навіть хреста на оповістках і плякатах, устроює демонстративно богослуженя, котрим оперли ся оо. Василяни в Жовкві і в Дрогобичі, добачаючи в тім надуживанє до демонстрації престола, котрий має служити для молигви Українсько-руска суспільність, як звичайно, пориває ся одушевленєм, коли тимчасом політика вимагає основного і зрілого розеліду подій і поважного обдумуваня тактики *холодним розумом*, мати все на тямці засаду — *et respice finem*, і в тім одушевленю навіть не відчуває, як помагає загребувати жар своїми руками Всеполякам, Подолякам і Москвичам, сему тройзілю, котре розросло ся шкідним буряном на нашій українсько-рускій народній нині і намагає ся заглушити і звалити зріст справдешнього українсько-руского цвітю, який міг би видати для народу добрі плоди.

Вісти з Буковини.

(Виборча реформа. Поділ Ради шк. кр. і Ради кр. культури. „Селянська Каса“. Руске урядованє по громадах. Вижицка, Сторожинецка і Радовецка гімназия. Управленє краєвих мов. Руска мова в судї. Кацапска буча).

(Конець).

Цілком инакше списали ся вижицкі Жиди. Як відомо, австрійске правительство тримає ся тої засади, що закладає ся середні школи лиш там, де громада заявляє охоту причинити ся відповідним датком до утриманя школи. Вижицка рада громадска приватно висказала думку, що згодить ся виставити будинок або давати помешканє для гімназії лише під тим услівєм, если гімназия буде німецька. Але заки рада повзяла в тій справі дефінітивну ухвалу, розвязано її на щастє а наставлений на її місце комісар згодив ся виставити будинок для гімназії без згляду на язык викладовий. Саме тепер буде рік, як адміністраційний трибунал узгляднив рекурс вижицких Жидів проти поступку комісара, мотивуючи се тим, що комісареві не прислугують всі права ради громадскої, що між иншим він не може приймати іменем громади жадних тягарів. Але Виділ краєвий знов наложив на Вижицю сей тягар з причини, що 1905 року ухвалила була рада громадска виставити будинок для евентуальної шк. реальної, нічо не згадуючи про її язык викладний. Жиди внесли проти тої ухвали знов рекурс, котрий адміністраційний трибунал узгляднив 2. с. м. і зніс ухвалу Виділу краєвого. Так отже не лише правительство буде мусїло виставити будинок гімназияльний, але зараз по феріях мусить подбати про тимчасове поміщенє для гімназії, що доси містила ся безплатно в будинку народної школи.

Від вересня отвирє правительство в Чернівцях другу німецьку школу реальну, до повстаня котрої причинило ся місто датком 25.000 К.

Недавно знов рада громадска у Вашківцях заявила охоту причинити ся відповідним датком, если би там засновано руску школу реальну.

Сторожинецка німецька реальна гімназия удержувана тамошною віроіспвідною жидівскою громадою, одержала тими днями право публичности. Гімназия та буде мати по феріях пять клас.

Вже оголошено урядово, що в вересні отвирє ся в Радовецкій гімназії перша класа з румунсько-німецьким викладним язиком. Утраквістичні відділи будуть мати окремого управителя.

Про руску приготовляючу класу в Сереті якось нічого не чувати, не згадуючи вже про паралельні відділи в гімназії. А здали би ся там чисто рускі відділи, бо лише такі могли би причинити ся до викореня кацапства, котре так закорінило ся в Сереті і серетскім повіті.

Тепер хочу згадати ще про судову справу. На Буковині краєві мови не мають в судї жадних прав, не лише в протоколах розправ і вписах гіпотечних, але також вписьменних вироках і „форлядунках“ уживає ся лише німецької мови

Руского і румунського язика можна уживати лише в устній розправі. На жадане адвоката з Кут-дра Кулика, зарядив один з вижницьких судів впис до табулі в язиці рускїм, опираючи ся на § 19. основних законів державних. Та ворожий Русинам начальник вижницького суду звіс се заряджене руского судїї, а коли др. Кулик звіс рекурс до міністерства, оно відступило ту справу до полагодженя буковинському трибуналові при висшїм судїї краєвїм у Львові, котрий потвердив заряджене вижницького начальника.

Справа введєня руского язика до бук. судів буде мусїла правдоподїбно почекати аж до того часу, коли у львівскїм буковинскїм трибуналі будуть мали більшість Русини і Румуни, а не як тепер Німці і Жиди.

Румуни мають далеко більше інтелїгенції від Русинів, тож і не диво, що в сучаскїм окружнїм судїї мають більшість Румуни, а в черновецкїм Жиди і Німці. Се єсть причиною, чому лихварам далеко лїпше поводить ся в півдїчній Буковинї як в полудневїй, де особливо відцепрезидент суч. суду Прїдіє (бувшїй прокуратор), взяв ся до сильного вшченя жидївскої лихви так, що в послїднїм часї сїдїло в суч. слїдчїй вязниці не менше як 150 Жидів, оскаржєних о лихву. Жиди підняли великий вереск в черновецкїх і вїдєнскїх газетах і лиш завдяки їх стараню іменовано перед двома місяцями президентом суч. суду Ернєста Мандичєвскогo (уродженого на Буковинї, але мимо свого руского призвища Німця), а не Румуна Прїдія, котрого всі християни уважали найвідповіднїйшим кандидатом на се місце. Зараз по номїнації випущено багато Жидів зі слїдчого арешту, а тепер відцепрезидент Прїдїє, як пишуть жидївскї газети, подав ся на пенсію.

Облїгації послїдної 16-мїліонової позички появили ся першїй раз в трох краєвих язиках. Німецкїй текст в серединї, з одного боку рускїй з другого румунскїй.

Вї втoрок 12. липця засїло ся 120 кацапів з Мамаївцїв Нових і побили в страшний спосіб кїльканаїцятюх Сїчовиків, котрі вертали з Сїчового сьвята через те село. Цїкаво знати, що в тїм селї є управителем бїльшєклясової школи п. Омєлян Іваницкїй, котрий займає ся дуже сильно краєвою полїтикою, котру рад би попровадити в радикальнїм напрямї і з тої причини сильно відказує на полїтику п. Василька, а тимчасом своє село цїлком занедбав і позволив так сильно розрости ся в своїм селї кацапскїй язвї.

Б.

Полїтичний огляд.

Австро-Угорщина.

Бувшїй угорскїй мїністер внутрїшних справ гр. Юлїй Андраші заявив в розмовї з представником Magyar Hirlap, що поголоска про єго вступленє до правительственнoгo сторонництва є невірна, бо він не думає до него вступати не лише з огляду на полїтичне недовірє, яке має до правительства, але також з рїчевих зглядів. Передовсїм єствує велика рїжниця між єго поглядами а поглядами правительства на військове питанє. Дальше зазначив гр. Андраші, що дораджував монархови язиковї концесїї, які виходять поза програму комїтету девятки. Гр. Куєн дорадив одначе щось противного і прийняв на себе одвїчальність за полїтику в противнїм напрямї. Друга рїжниця єствує що до питаня про виборчу реформу. Сам Андраші є за плуральність. Дальша замїтив він, що правительство задумує здає ся перевести удержавненє адмїністрації, а в тїм випадку вважав би він своїм обовязком поборювати сей проєкт як найбільше рїшучо. Реформу вважає він конечною, але без іменованя.

Спїр між баном Хорватїї д-ром Томашичем і сербско-хорватскою коалїцією довів до сего, що бан вїс просьбу о відпустку. Гр. Куєн має удати ся до Ішлю та предложити єю просьбу цїсарєви. В будапєштєнскїх полїтичних кругах думають, що цїсар не згодить ся на відпустку. Як доносить дневник Az Est, мав гр. Куєн виповїсти такі гадки про хорватське питанє: „Се рїч доконана, що бан вїс просьбу о відпустку. Оначе з сего не виходить, щоби не мало прий-

ти до мирного порозумїня з коалїцією. Підношу з натиском, що в угорско-хорватскїм питаню нема вїякої рїжницї. Одинока трудність в доведеню до порозумїня лежить в тїм, що коалїція домагає ся усунєня поодиноких членів теперїшного хорватського правительства. Попереднє домаганє, щоби коалїція була побїчним правительством побїч краєвого правительства, она вже покинула.

Тепер знов домагає ся она усунєня шефа секції справедливости. На се не мїг я згодити ся з засадничих зглядів. Шефа віддїлу справедливости Аравїцкогo вважаю зовсїм умїлим урядником і не бачу підстави до сего, щоби єго усунути з єго становища. Вижидаю лише покінченя адресової дебати, а тоді удам ся до монарха, бо й я був би рад, щоби справу можна залагодити.

Заграниця.

З Пекїну надходять поважнї вїсти про зрїст революцїйного руху в Хїнах. Нарїд домагає ся скликавня народних зборів. Пїсля телеграфїчного донесєня з Шангаю вкинєно до палати реґєнта в Пекїнї лист з погрозами, а в нїм умїщено нїж. Лист мав підпис: „Член парламентарної лїґи“. Одначе сей вчинок приписують загальному революцїонерам. Реґєнт так перелякав ся сего, що перевїс ся на побут до «заказаного міста». Сторожї у мїйскїх ворїт Пекїну скріплено. Члени державної ради одержали сторожу перед своїми домами. В самїм Пекїнї панує певний неспокої.

— Актуальчу тепер брошуру „W sprawie uniwersytetu lwowskiego“ List Edwarda Gniiewosza do Al. Barwińskiego набути можна в Книгарнї Наук. Товариства ім. Шевченка або в редакції „Руслана“; цїна 10 сот. з пересилкою 13 сот.

Новинки

— Калєндар. В пятницю: руско-кат.: Панкратїя; римо-кат.: Марїї Маґдалїни. — В суботу: руско-кат.: Антонїя пєч.; римо-кат.: Аполїнарїя.

— Соймова виборча комїсія відбула вчєра в полуднє другє засїданє, на якїм більшостю голосів (проти 6 голосів руских і лїудовцїв) ухвалєно внесенє, поставленє п. Т. Цєньскїм: „Комїсія признає в основї потребу побїльшеня числа послів з мїст пропорционально до загального числа послів, а рїшенє способу переведєня виборів з тої курїї застерїгає собі на пїзайїше“. Рускї послї і лїудовцї поставили внесенє, щоби комїсія заняла ся справою рївного права голосованя і побїльшеня числа мандатів з сїльскої курїї. Внесенє відослано до субкомїтету і тим замкнено наряд.

— Страх перед „попами“. На оповістку львівскогo «Сокола» про закладанє сокільскїх «Сїчїй» відозвали ся зараз очивидно радикали з „Громадскогo Голосу“, налякавши ся конкуренції. Найбільше болить їх, що в статутї сокільскїх «Сїчїй» признано рївність всім станам, отже й духовенству. Радикали виписали в „Гром. Голосї“ грїмку остерогу, якої може будуть держати ся зовсїм заслїпленї радикали, бо розумнїй чоловік знає, що так само як він жадає рївности для себе, так не можна відказувати єї другому, без огляду до якого стану той належить. Радикальна остерога в „Гром. Голосї“ так звучить: „Рєєстровї козаки“. В давних часах була славна «Сїч» запорожска, на памятку котрої основано нашї «Сїчи». Та були тоді не тїльки запорожскї козаки, але й рєєстровї, то значить записанї в польскїм державнїм рєєстрї (списї). Тї рєєстровї козаки вислугували ся Полякам, хоч що правда, то й у них в часї великих народних бунтів будив ся рускїй дух і они приставали до правдивих «Сїчовиків». Тепер у Львові видрукував „Сокіл“ статутї своїх рєєстрових «Сїчїй», котрї мають бути залежнї від „Соколів“. До тих Соколом рєєстрованих Сїчїй мають право належати і попи і по тїм пїзнати буде тї рєєстровї «Сїчи». Маємо надїю, що ви брата сєляни сєйчас пїзнаєте ся на тих рєєстрованих «Сїчах» і як де прийде їх статут, то подопишєте в нїм сї параґрафи про попов, що є в статутах наших «Сїчїй». Бо треба знати, що попи дуже але прислужили ся давнїй «Сїчи»; коли Москалі обступили її війском, а нашї Запорожчї хотїли боронити ся, то сїчовї попи сказали ім: не треба (!) воювати з Москалями, бо они нашої віри. Через те Москалі без борби знищили давну «Сїч». В нових правдивих «Сїчах»

не повинно бути попов, бо они внесуть там раболїпїє“.

— З Борщєва доносять, що при виборах до повітової ради з курїї сїльскої перейшла народна руска листа.

— Міжнароднїй кооперативнїй конґрес, з черги осьмїй, відбудє ся в Гамбурзі в днях 5—7. верєснє с. р. з отсим порядком дневним: 1) Звіт з дїяльности бюра між. кооп. союзу від часу послїдного конґресу в Кретонї (у верєснї 1907.). 2) Змїна статута міжнар. кооперат. союзу. 3) Розвиток коопераций тепер і в будучинї; а) консумцїйна кооперация, референт Г. Мілєр з Цїрїха, секретар міжнародного кооп. союзу; б) сїльско-господарска кооперация, референти Р. А. Андерсен, секретар ірландскогo господарскогo товариства а Деблїна і кооператор з Давїї, прозвище якого буде оголошенє пїзнїйше; в) кредитова і продукцїйна кооперация, референт Кортгаус, директор головнoгo союзу продукцїйних товариств в Німєччинї з Берлїна. 4) Що можуть зробити будівлянї кооперативи для розвязаня мешкальнoгo питаня? референти проф. Альбрєхт з Берлїна і посол до парламенту Вівієн з Лондона. Друкованї реферати будуть розїсланї учасникам конґресу до 4 тижнів перед конґресом. З руских кооперативних товариств одержали запрошенє взяти участь в конґресї: Краєвїй Союз рєвїзїйнїй, Краєвїй Союз кредитовїй, Народна Торговля і Краєвїй Союз господарско-молочарскїй в Стрию.

— Чого хочуть галицїї Москвичї? На довірочних зборах в Дроговижї, жидачївскогo повіта, як доносить „Прикарп. Русь“, ухвалєно між иншим жадати заведєня в державних школах «русского литературного языка», а передовсїм установленя катєдр «русского литератур. языка, русской литературы и русского права» (нагайки і Сибїру) на унїверситєтах у Львові і Чернївцях. Дальше збори запротєстували проти відкритя українськогo унїверситєту в Австрїї „считая єго открытїє пагубнїм для національно-культурного развитя русскогo народа в Австрїї“, а вкінци вїзвали всіх «русских» подавати при перєписи свою народність яко „русскую“, по німецкї russisch. Зовсїм яснї змаганя.

— Обезпечєне від дощу. Перед дощем найлїпше забезпечує парасоль, але вїдумано ще иншїй рїд обезпечєня, а се грошєвий. Можна обезпечувати ся від вогню, граду, злодїїв, то чому не можна обезпечити ся від дощу. Сей рїд обезпечєня був доси в уживаню в купєлевих місцевостях полудневої Англїї, але вже зачинає розширяти ся і поза Англїєю і хто знає, чи небавком не будуть могли обезпечувати ся нашї лїтнїки в Дорї, Яремчу та Микуличинї. В Англїї називає ся тов-о обезпечєнє від дощу Льойдом. За оплатою премїї пів фунта штерлїнгів мїсячно дає тов-о 2 фунти за кожнїй дощєвий день, если їх є в тижнї більше чим два. За нічнї дощї нема винагороди.

— Подорож докола землї в бочцї. Перед роком вибрали ся з Риму три Італїїцї в подорож докола землї в бочцї. Один з них все мусить сїдїти в бочцї, а другї два котять єї перед собою. В бочцї є таке урядженє, що на движимїй осї висить лїжка і полицки і хоч бочка обертає ся, то середина не крутить ся разом з нею. Протягом 12 мїсяцїв зробили они вже 7.890 км. і станули оноді під Варшавою. Полїція з огляду на збїговище, заборонила їм однак перекотити бочку через мїсто. Аж по дводневих торгах дозволила їм зробити се, але ночью. Італїйскї подорожники мають обїйти землю протягом 12 лїт. Вільно їм перевозити бочку лише через море. Рїки і озера виключенї від сего. Кажуть, що они з кимсь там в Італїї заложили ся о велику суму, що в той спосіб з бочкою обїйдуть землю в 12 роках. — Недавно вийшов зі Львова один Русин, п. Василь Равлюк, родом зі Снятина, який має обїйти пішки землю в 5 роках. П. Равлюк добив ся вже до Німєччини.

— Дрїбнї вїсти. Посадником м. Збаражя вибрано знова п. Якова Круга. — В Пробїжнїй, гусатиньскогo повіта, буде в недїлю 24 с. м. по полуднї під голим небом вїче, на якїм будуть складати посольскїй звіт пп. М. Петрицкїй і Ів. Кивелюк. — В Бережанах в салї „Надїї“ відбудуть ся дня 2. серпня вечерницї з танцями. Стрїй вечерковий. — В читальнї „Просьвітї“ в Бурштинї відбудуть ся вечерницї з танцями дня 4. серпня. Вступ від особи З К, дохід на роґатиньску руску гїмназію. — В потоці Гнила коло села Битівка, скалатскогo повіта, утопив ся підчас купелї 17-лїтнїй парубок.

Оповідки.

— Красва рада шкільна іменовала заступника учителя Марїяна Вієнєвскогo з Самбора дїйсним учителем в польск. гїмн. в Коломиї; перенєсла заступників учителїв в гїмназіях: Евст. Новицкогo з Бучача, до П. гїмн. у Львові, Вікт. Хабла зі Стрия до V. г. у Львові, д-ра Ант. Якубовскогo зі Станїславова до VI. гїмн. у Львові, Тад. Баллабана з П. до VII. гїмн. у Львові, Отт. Шуттеру і Ад. Дрозда з IV. гїм. до фїлії IV. гїмн. у Львові, Бол.Пророка і Стан. Вальковича

Телеграми

з дня 21. липця.

Рим. В Сикстинській каплиці відправлено в присутності Папи папахиду з нагоди роковин смерті Льва XIII.

Льондон. З Канади доносять, що надії на сегорічні жнива почасти завели.

Сольногород. Вчора з нагоди Маріяньського конгресу відбула ся в катедрі архієрейська служба Божа, а потім збори Маріяньських содалій. О 7 год. вечером процесія зі статуєю Преосвя. Богородиці перейшла з колегіального костела до катедрі. В процесії взяло участь 22 єпископів і багато стоваришень. В катедрі відбуло ся друге прилюдне засіданє конгресу, на яким ухвалено багато резолюцій. По скінченю нарад промовив кс. кардинал Катшалер. Їго мову прийнято гримкими оплесками а потім відсвіяно папський і Габсбурзький гимни. Слідує конгрес ухвалено уладити в 1912. р. в Ремсі у Франції.

Відень. Corr. Wilhelm доносить, що цісар Вільгельм прибуде дня 20. вересня до Відня на 2 дни.

Будапешт. Угорський сойм продовжав вчора адресову дискусію. Підчас промови п. Юста прийшло між ним а членом сторонництва праці Монтбахом до словної перепалки. Монтбах закинув Юстови брехню, коли сей обжаловував правительственну партію о виборчі надужитя. По засіданю Юст вислав Монтбаху свідків.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.
від 16. до 31. липця 1910.

Найгарніша сензація.

Щоленно о 8. год. вечер представлєнє. В неділі і свята 2 представлєня о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлєнє. Білєти вчасніше можна набути в конторі Пльнова при ул. Кароля Людвика ч. 5

Заліщицкі Морелі щоденно свіжо зривані висплав в 5-кілограмових кошыках franco за післяплатою I-ої якості по К 450, II-ої якості по К 425

БЕНЗИН ВЕНКЕРТ

властитель саду в Заліщиках 14.

158 (3-3)

ЛІЧНИЦЯ Д-РА ТАРНАВСКОГО в КОСОВІ (за Коломиєю)

зел. станция Заболотів (Галичина).

ОТВОРЕНА ВІД 1. МАЯ ДО КІНЦЯ ЖОВТНЯ.

B. ERHEDR FERLAG, WIEN I, WOLLZEILE 33.

— **Der Sozialismus.** Eine Untersuchung seiner Grundlagen und seiner Durchführbarkeit. M. 3'60; geb. in Leinw. M., 4'30. (K. 4'32, geb. im Leinw. K 5'16).

— **Egger Augustinus.** Der Klerus und die Alkoholfrage. Auflage 4. K —'48.

— **Ehrle Franz, S. J., Beiträge zur Geschichte und Reform der Armenpflege.** K 2'16.

— **Meyer Theodor, S. J., Die christlichethischen Socialprinzipien und die Arbeiterfrage.** 4. Aufl. K 1'56.

— **Lehmkuhl Augustin, S. J., Arbeitsverlag und Streik.** 4. Aufl. K —'72.

— **Lehmkuhl Augustin, S. J., Die soziale Not und der kirchliche Einfluss.** 4. Auflage K —'96.

— **Das Privateigentum als soziale Institution.** 2. Aufl. K 2'16.

— **Cathrein Viktor, S. J., Die Frauenfrage.** 3. Aufl. K 2'88. geb. in Leinw. K 3'48.

— **Das Paradies der Sozialdemokratie,** so wie es wirklich sein würde. Nach sozialdemokratischen Schriften für alle besonnenen Arbeiter dargestellt. 6. Aufl. K —'24.

з V. до філії IV. гимн. у Львові, Стан. Дутка з Н. Торгу до польск. гимн. в Перемишлі, Меч. Кравчика з VII. г. у Львові до Жовкви, д-ра Франца Марисюка з рускої гимн. в Перемишлі до філії рускої гимн. у Львові, Генр. Гірша з польск. гимн. в Коломиї до III. гимн. у Львові і Ів. Вижиковского з VI. гимн. у Львові до Городка ягайл.

— **В Болахові** відбуде ся сеї неділі о 2. год. в міскім парку великий фестин, уладжений „Соколом“ і „Болахівским Бояном“.

— **Конкурс.** Руске Товариство педагогічне в Чорткові розписує конкурс на прийняте до бурси Р. Т. П. (Б.) семінарицької 30. питомців на рік 1910/1911. Услівя привият: 1) Будуть приняті лиш ті питомці, котрих батьки чи опікуни зложать 2 К вписове, яко члени Р. Т. П., если єго еще не оплатили, а крім того на інвентар 4 К, які кождий просячий що року на ново мусить зложити. 2) Оплата місячна виносить 20 К. Лише виімково убогі а пильні і своїм поведєнем заслугуючі на полєкшу питомці можить бути приняті за знижяною ціною. 3) Кождий питомець пегент мусить виріввати всі попередні залєглости если їх має з бурсою Р. Т. П. в Чорткові. 4) Кождий питомець мусить бути здоровий. 4) Кождий просячий о прийняте єго до бурси має заосмотритись в 6 пар біля, простирала на сінник, 4 під колдру, 4 ручники, 12 хусточок 6 пар шкарпюток, подушку і 4 пошівки, колдру, коц до накриваня ліжка, сінник 180 см. довгий а 80 см. широкий), 2 порядні убраня, плащ, 2 пари обуви і кошук з покривалом. Зужиті річи в році має кождий узоповнити; кожда штука біля має бути в здоровім стані і значена. 6) До поданя треба долучити свідоцтво убожєства і заяву з власноручним підписом вітця, матери або опікуна, що умовлену ціну буде точно платити кождого місяця за свого сина в бурсі Р. Т. П. позістаючого і що впротівнім разі піддаєсь зєсудови повітового Суду в Чорткові. Без такої заяви поданє не буде узгляднюватись. 7) Поданя треба вносити на руки о. Ілії Кливака в Вигнанці, поч. Чортків найдалше до 15 серпня 1910 р. — Виділ Руского Товариства педагог. в Чорткові.

— **Виділ тов-а „Шкільна Поміч“** в Снятині розписує конкурс на прийняте 30 питомців до бурси на рік шкільний 1910/11. Услівя привият: 1) Батько (опікун) питомця мусить бути членом „Шкільної Помічи“ і платити місячно членську вкладку 1 К. 2) Виділ прийме тільки пильних учеників о добрім їх поведєню від 3. класи шкіль народних почавши до 4. класи школи реальної включно. 3) Батько ученика буде платити точно з гори місячну оплату, котра виносить 20 К; для бідніших учеників може бути оплата знижена. 4) Кождий питомець зложить одноразово 7 К на правє і інвентар. 5) Кождий ученик має мати 4 пари біля, 4 простирала, ковдру або коцик, подушку, 2 пошевки, 4 хустинки, 2 ручники, убранє, 2 пари обуви, щіточку до зубів і грєбнь. Поданя належить вносити з декларациєю на руки предсідателя Впр. о. Филимона Огоновського, пароха і совітника в Снятині, до 15. серпня 1910. — Виділ: о. Филимон Огоновский, голова. За секретаря: Ілля Федорчук, господар бурси.

Наука, штука і література.

— **„Рідний Край“.** Вийшло ч. 46 з таким змістом: Ганебна подія. Державна дума й державна рада. Вісти. Ювілей М. Грушевського. На Країні. Успіх жидівства. Вірш — В. Тарноградського. На бідного Макара (дія III) — жарт А. Володського. Вірш — Г. Левченка. Опанас Сластїон. Земний рай — переспів Ю. Яроченка. Вірш — Н. Одинокї. На пам'ять Б. Грінченка — Ф. Немоловського. Українське слово й мистецтво. Тисячолітні поетичні твори — переспів Лесі Українки. Велитєнь духа — С. Палія. В чужих краях. Жертва з Харкова. Малюнок — портрет О. Сластїона.

— **„Молода Україна“.** Вийшло ч. 4. київської часописи для дітей „Молода Україна“ (за цвітєнь 1910 р.). Уложила Олена Пчілка. Зміст такий: Зайцеві пригоди — оповіданя Сеттона Томпсона. Переклав М. К.—нюк. Весняні пташки — Марусі І.—віної. Соловейко — Г. Шерстюка. Лцирі — поема Лермонтова в перекладі Олени Пчілки (конець). Як пташка одурила діток — розповідка І. Т.—ка. Кавун і капуста — байка Гавр. Блажівського. Український узор — Бабусі. Сімейка — Сміховина.

Просимо відговити передплату.

Телефон 788. — Конто щадницї почтової 25.261.

Товариство взаїмних обезпечєнь

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20. (власний дім).

приймає обезпечєня будинків, збіжа і знярядів господарських, від шкід огневих під корисними услівями,

числить умірковані премії за обезпечєня,

ліквідує шкоди безпроводочно по пожарі,

уділяє обезпечєним членам з річної надвижки звороти.

За рік 1909 приладас на користь членів зворот 10%.

Фоліси „Дністра“ приймає при позичках Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Галицька Каса Ощадности, Руска Щадниця і інші каси ошадности.

Через „Дністер“ можна аєкурувати ся на житє в Товаристві взаїмних обезпечєнь в Кракові. Інформації до обезпечєнь уділяють агенції „Дністра“.

Зголєшеня письменних господарів о агенцію приймають ся тільки з таких громад, де еще не робить инний агент „Дністра“.

Фонди „Дністра“ 31/12 1909 виносить: Фонд резервовий і резерва премій К 2,146.977.—; инші фонди К 594.647.—; разом К 2.781.624.—

Канцелярії Товариства отворені для сторін від год. 8—2.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1910.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Краків	5:50	8:55	1:30	5:45	10:15
Клякова	7:27	10:10	1:15	8:40	2:30
Тарнога	—	—	1:05	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:05	5:33	9:30
Черновець	—	—	—	6:33	12:20
Станиславова	5:45	—	—	—	—
Коломиї	—	10:21	—	—	—
Ходорова	5:15 Г	—	—	—	—
Стрия	7:28	11:45	4:25	7:41	11:02
Самбова	8:00	9:58	2:00	—	9:00
Рава рускої	7:32	12:00	—	8:00	—
Яворона	8:15	—	5:00	—	—
Брухович	7:32	1:05 Д	1:33	8:00	9:25 З
Брухович	7:49 К	1:20	4:03	3:26 К	—
Підгаєць	—	11:15	—	—	12:10
Винник	—	—	—	—	—
Янова	8:15	1:10 К	5:00	9:26 К	10:07 К
Любіня	8:00	9:38	2:00	9:00	11:40 Р
На Підзамче з:					
Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:17	10:13
Бродів	7:01	—	2:00	5:17	10:12
Підгаєць	—	10:54	—	9:44	—
Винник	7:26	—	—	6:29	11:55 А
На Личаків з:					
Підгаєць	—	10:33	—	9:28	—
Винник	7:10	—	—	6:13	11:39 А

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Краків	6:15	8:25	3:15	6:55	11:15
Клякова	6:04	8:40	3:55	7:45	12:45
Краків	—	—	2:45	6:04	—
Мшани	—	—	3:50	5:41	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	8:10	11:10
Черновець	6:10	9:35	—	—	10:16
Черновець	—	9:10	2:23	—	2:50
Станиславова	—	—	2:52	—	—
Коломиї	—	—	—	5:59	—
Ходорова	—	—	—	8:23 В	—
Стрия	7:30	10:15	1:45	6:50	11:25
Самбова	6:00	9:05	3:40	—	10:40
Рава рускої	7:34	—	2:30	7:10	11:35 З
Яворона	8:20	—	6:30	—	—
Брухович	6:13	10:05 Д	2:35 З	8:38 З	11:35 З
Брухович	7:24	12:25 З	4:24 З	7:10	—
Підгаєць	5:58	—	—	6:16	—
Янова	8:20	10:20 К	1:35 Н	3:35	6:39 К
Любіня	6:00	9:05	2:15 Р	3:40	10:40
З Підзамча до:					
Підволочиск	6:35	11:00	2:31	8:33	11:32
Бродів	6:35	11:00	2:31	8:33	—
Підгаєць	6:12	—	1:30	6:30	—
Винник	—	—	—	—	11:35 А
З Личаків до:					
Підгаєць	6:31	—	—	6:50	—
Винник	—	—	1:49	—	10:54

ЗАМІТКА: Поспівні поїзди печатані товєстим другом. — *) Лише в неділі.

А = лише в середі і суботи. — Б = від 1'6 до 30/9 щоденно; В = в день перед кождою неділею і святами обох обрядів. — Г = в день по кождій неділі і святах обох обрядів. — Д = від 19/6. до 11/9. в неділі і рим-кат. свята. — З = від 1/6. до 30/9. щоденно. — К = від 1/5. до 30/9. щоденно. — Л = від 1/6 до 31/4 щоденно. — Н = від 1/5. до 11/9. в неділі і рим. кат. свята. — Р = від 15/5. до 11/9. в неділі і рим. кат. свята.